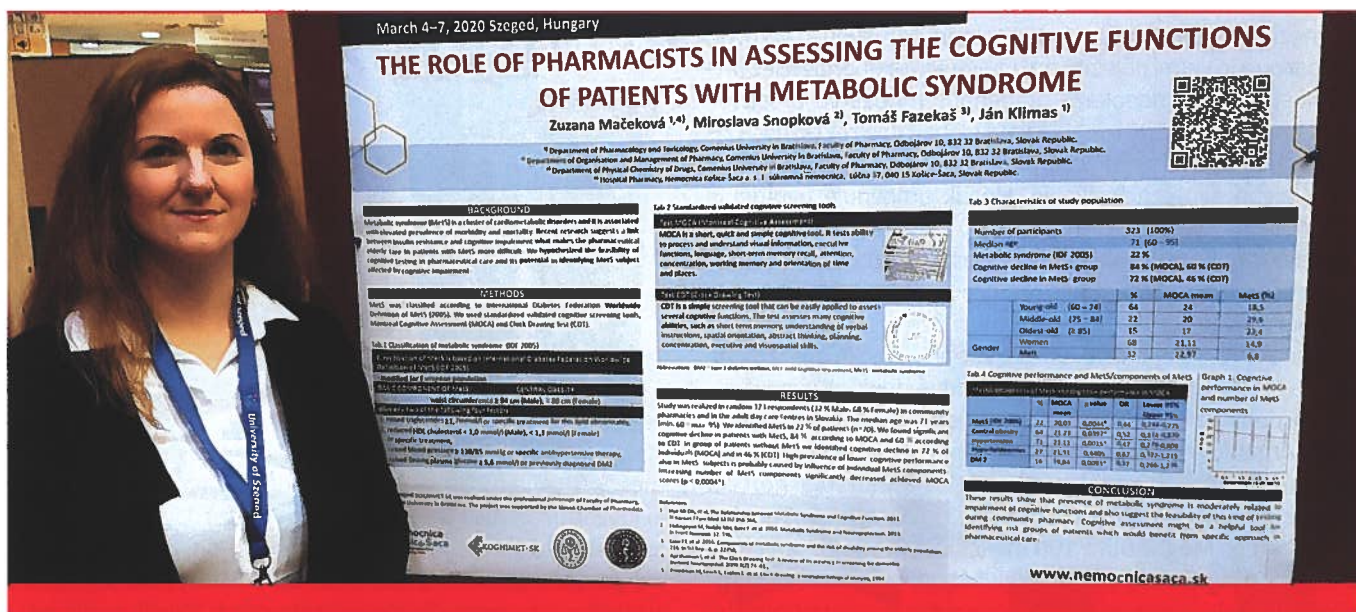

MULTIMORBIDITA A POLYFARMÁCIA

ako súčasné výzvy lekárenskej starostlivosti

Súčasný výskyt viacerých ochorení u jedného pacienta predstavuje množstvo výziev nielen z hľadiska diagnostiky a farmakoterapie, ale prináša aj celý rad otázok o súčasných možnostiach manažmentu multimorbídnych pacientov. Úloha farmaceutov môže byť v tomto smere ešte významnejšia, predovšetkým, ak naplno využijú svoj potenciál a odborné vedomosti.

Problematika multimorbidity a následnej polyfarmácie so zameraním na zlepšenie bezpečného a účinného používania liekov bola jednou z nosných tém medzinárodnej konferencie EuroDURG 2020, ktorá sa konala začiatkom marca v maďarskom Szegede.

Odborný program konferencie bol rozdelený do tematických blokov, ktoré zahŕňali účasť na prednáškach, tematických diskusiách a na workshopoch.

Význam a úloha farmaceutov

Uznávaní odborníci z 37 krajín sveta vo svojich prednáškach reflektovali aktuálne výzvy využitia liekov súvisiace so starutím populácie, či narastajúceho výskytu kardiovaskulárnych a civilizačných ochorení v celosvetovom meradle.

Ďalšie príspevky boli zamerané na sprístupnenie inovatívnych liekov do klinickej praxe, na nové možnosti spracovávaní zdravotníckych informácií z pohľadu získania cenných výstupov o adherencii pacientov k predpísanej liečbe. Osobitná sekcia bola venovaná významnej spoločnej problematike – globálnej

antimikrobiálnej rezistencii. V prednáškach dominovala nielen úloha farmaceutov, ale predovšetkým aj výrazný prínos pre zdravotný systém a pacientov pri spolupráci všetkých zdravotníckych pracovníkov. Program a jednotlivé plenárne zasadnutia boli doplnené viacerými vzdelávacími stretnutiami pod vedením medzinárodných odborníkov. Súčasťou boli workshopy, prednášky a mini sympóziá zamerané na metódy DUR, klinické témy, zdravotnú politiku a pacientov. V rámci posterovej sekcie bolo odprezentovaných viac ako 135 posterov, potom nasledovala diskusia. Predseda každej sekcie na záver vyhodnotil poster na základe ich vedeckého obsahu, celkovej kvality a predstavených výsledkov.

Možnosti zvyšovania lekárenskej starostlivosti

Keďže problematike kognitívneho zdravia u starších pacientov sa venujem v rámci svojho doktorandského štúdia pod školiťelským vedením prof. Jána Klimasa na Katedre farmakológie a toxikológie Farmaceutickej fakulty UK v Bratislave, na konferencii sme mali možnosť prezentovať výsledky pilotného projektu KOGNIMET-SK, s ktorým sa mali možnosť stretnúť a oboznámiť aj poskytovatelia lekárenskej starostlivosti na Slovensku.

Hlavným cieľom projektu je včasné zachytenie problémov s kognitívnymi schopnosťami, ktoré sa môžu vyskytnúť u pacientov s metabolickým syndrómom, ktorý sa vyskytuje predovšetkým u pacientov vo vyššom veku. Práve táto skupina pacientov patrí medzi najviac riziková s nízkou úrovňou adherencie, nedodržiavaním nefarmakologických opatrení a nepravdivým užívaním indikovaných liekov. Kognitívne poruchy sú jedným z dôvodov týchto negatívnych aspektov. Projekt prebieha pod odbornou záštitou FaF UK v Bratislave a je podporovaný grantom Slovenskej lekárskej komory.

Porota na konferencii EuroDURG 2020 veľmi pozitívne hodnotila myšlienku nášho slovenského projektu, ktorý sa stal víťazom v rámci sekcie kardiovaskulárnych chorôb a diabetu. So svojimi skúsenosťami pri realizácii kognitívneho skríningu vo verejných lekárnach a zariadeniach pre seniorov na Slovensku sa s nami podelili aj niektorí kolegovia, ktorí sa do projektu aktívne zapojili.

♦ „V praxi sa denne stretávame s tým, že pacienti svoje lieky neužívajú správne, napriek tomu, že sme my, lekárnici, poskytli všetky potrebné informácie. Veľakrát to je spôsobené práve tým, že pacient podané informácie nevedel dostatočne spracovať a zapamätat si ich. Zavedenie kognitívneho skríningu do lekárenskej praxe by predstavovalo rýchly, jednoduchý a ekonomicky nenáročný nástroj, ktorý umožní identifikovať tých pacientov, ktorým v tomto smere treba venovať viac času a pozornosti. V konečnom dôsledku to môže zefektívniť farmakoterapiu a zlepšiť kvalitu života našich pacientov.“

PharmDr. Veronika Tomášová, Košice

♦ „Pri realizácii kognitívneho skríningu som sa stretla s rôznymi reakciami starších ľudí. Viacerí boli prekvapení, lebo sa doposiaľ v našich podmienkach nestretli s takouto službou v rámci lekárenskej starostlivosti, iní sa radi zapojili do projektu a vnímali ho veľmi pozitívne. Realizácia projektov takéhoto typu v rámci rozšírenej lekárenskej starostlivosti dáva viac priestoru pre osobný kontakt s pacientom a prehlbuje vzájomnú dôveru medzi pacientom a farmaceutom, čo sa v dnešnej uponáhľanej dobe dostáva do úzadia aj pri otázke starostlivosti o naše zdravie.“

PharmDr. Michaela Krivošová, Martin

♦ „Počas kognitívneho skríningu pacientov sme mali možnosť zistiť, že najmä u starších ľudí kognitívne schopnosti nie sú vždy na úrovni, na akej by sme ich mohli očakávať. Aj zdanlivo orientovaní a sebestační pacienti, mali ťažkosti pri zopakovaní napríklad jednoduchého číselného radu alebo rozvitej vety, alebo v niektorých prípadoch aj s pomenovaním daného dňa, príp. dátumu. Naši pacienti vnímali tento skrínung pozitívne, s pocitom zvýšeného záujmu o ich zdravotný stav.“

Mgr. Michal Horňák, Košice

PharmDr. Zuzana Mačeková

Nemocničná lekáreň, Nemocnica AGEL Košice-Šaca a.s.
Katedra farmakológie a toxikológie FaF UK v Bratislave

ZMENY V INFORMÁCII

*pre používateľov jednotlivých
liečiv na základe hodnotenia
periodických rozborov
bezpečnosti lieku*

S ohľadom na hodnotiacu správu Výboru pre hodnotenie rizík liekov (PRAC) pri Európskej liekovej agentúre týkajúcu sa periodického rozboru bezpečnosti lieku boli prijaté nasledovné vedecké závery pre liečivá:

Metylfenidát

Na základe pozitívneho de-challenge a pozitívneho re-challenge odhalilo preskúmanie spontánnych hlásení kumulatívne získaných od držiteľov rozhodnutia o registrácii spolu s analýzou publikovaných článkov príčinnú súvislosť medzi „dysfémiou“ a metylfenidátom/dexmetylfenidátom. Z tohto dôvodu má byť nežiaduca reakcia „dysfémia“ s frekvenciou výskytu neznáme zahrnutá do informácií o lieku, a to na základe zistení zo spontánnych hlásení a literatúry.

Navyše k už uvedeným nežiaducim reakciám „bruxizmus“ (frekvencia výskytu: časté) a „trizmus“ (frekvencia výskytu: neznáme) je potrebné do súhrnu charakteristických vlastností lieku zahrnúť poznámku na objasnenie spôsobu výpočtu frekvencie.

Lenograstim

Na základe preskúmania údajov o bezpečnosti a účinnosti zo strany vedúceho členského štátu a vzhľadom na pripomienky PRAC je PRAC toho názoru, že pomer prínosu a rizika liekov obsahujúcich lenograstim zostáva nezmenený, ale odporúča zmeniť podmienky rozhodnutia (rozhodnutí) o registrácii nasledovne:

Aktualizácia časti 4.4 a 4.8 súhrnu charakteristických vlastností lieku pridaním venózných a arteriálnych tromboembolických príhod s frekvenciou výskytu „neznáme“ a aktualizácia časti 4.8 pridaním zvýšenej hladiny C-reaktívneho proteínu s frekvenciou výskytu „neznáme“. Písomná informácia pre používateľa má byť zodpovedajúcim spôsobom aktualizovaná.

Pankurónium

Vzhľadom na údaje o rizikách, ktoré sú dostupné z literatúry, a vzhľadom na pravdepodobný mechanizmus účinku, PRAC usudzuje, že používanie látok blokujúcich neuromuskulárny prenos vrátane pankurónia, počas anestézie môže súvisieť so zvýšeným rizikom pooperačných pľúcnych komplikácií. Vzhľadom na údaje o rizikách, ktoré sú dostupné z literatúry, a vzhľadom na pravdepodobný mechanizmus účinku, PRAC považuje príčinný vzťah medzi pankuróniom a myopatiou za dokázaný.

PRAC dospel k záveru, že informácie o liekoch obsahujúcich pankurónium sa majú zodpovedajúcim spôsobom upraviť.